

15.06.2018

Raport anual 2017

[Raport anual, 2017](#) ⁽¹⁾

Cuvânt înainte al guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei

Acțiunile BNM în anul 2017 s-au înscris în continuarea strategiei de reforme inițiate în 2016 care avea drept scop stabilizarea condițiilor monetare, consolidarea sectorului bancar și îmbunătățirea cadrului legislativ și normativ național, pentru a preveni repetarea încălcărilor care au dus la fraudă bancară din anii 2012-2014 și criza financiară care a urmat. Un catalizator al acestor reforme este Acordul Republicii Moldova cu Fondul Monetar Internațional (FMI) încheiat pe 7 noiembrie 2016. Pe parcursul anului 2017, BNM, împreună cu autoritățile țării, a îndeplinit cu succes angajamentele față de FMI, care a confirmat prima și a doua evaluare pozitivă a programului în deciziile sale din 1 mai și 20 decembrie 2017.

Situația pe plan internațional a avut efecte mixte asupra economiei Republicii Moldova și, în consecință, asupra politicii monetare a BNM. Pe de o parte, dinamica economică globală pozitivă (+3,7% în 2017) a creat condiții favorabile pentru creșterea economică în Republica Moldova. În spațiul Uniunii Europene – principalul partener comercial al țării noastre – creșterea economică a atins 2,5%, iar rata șomajului, tradițional înaltă, s-a redus. În Est, economia Federației Ruse a

crescut cu 1,5% în 2017, după doi ani consecutivi de recesiune. Pe de altă parte, majorarea cererii globale a fost principala cauză a creșterii prețurilor internaționale la materii prime, printre care la produsele alimentare și cele energetice. Accelerarea majorării prețurilor la petrol a fost cauzată și de reducerea limitelor de extragere în cadrul acordului Organizației Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC).

În acest context, Republica Moldova a înregistrat o creștere robustă a economiei, dar a cunoscut și o majorare temporară a prețurilor interne de consum.

- Astfel, produsul intern brut (PIB) a progresat cu 4,5% în anul 2017, susținut de creșterea consumului intern și a producției din sectorul agrar. Creșterea economică în principalele țări de emigrare a cetățenilor moldoveni a accelerat volumul de remitențe, care la rândul său a contribuit la mărirea puterii de cumpărare a consumatorilor locali. În a doua jumătate a anului, am asistat la o revigorare a activității în sectorul industrial și la o creștere puternică a exporturilor.
- Rata medie anuală a variației indicelui prețurilor de consum (IPC) a fost în 2017 de 6,6%, cu 0.2 p.p. mai mare decât în anul precedent. Inflația anuală a prețurilor de consum a evoluat de la 3% în ianuarie până la 7,3% în decembrie 2017, sub influența majorării prețurilor la produsele energetice, la cele alimentare și creșterii tarifelor la serviciile reglementate. Cu toate acestea, inflația de bază anuală a continuat să evolueze în limitele intervalului-țintă și a constituit în medie 4,8%. La momentul redactării raportului, nivelul inflației anuale a prețurilor de consum s-a redus până la 3,7%, conform datelor din aprilie 2018.

Ținând cont de previziunile de reducere a ratei inflației, BNM a continuat în 2017 politica de diminuare a ratei dobânzii de bază, dar într-un ritm mai lent decât în 2016: de la 9,0% la începutul anului 2017 până la 6,5% la finele anului. Totodată, în scopul sterilizării surplusului de lichiditate și a îmbunătățirii mecanismului de transmisie a politicii monetare, BNM a majorat norma rezervelor minime obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești de la 35% până la 40%. Norma rezervelor minime obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă a fost menținută la nivelul de 14%. Politica monetară a BNM, perspectivele de reducere a inflației și condițiile favorabile pe piața monetară au dus la îmbunătățirea semnificativă a condițiilor de îndatorare a Ministerului Finanțelor pe piața internă de capital. Astfel, rata medie a dobânzilor la valorile mobiliare de stat (VMS) a fost de 6,7% în 2017 față de 15,8% în 2016.

Surplusul de lichiditate din sistem a fost în mare parte condiționat de fluxul sporit de intrări de valută în favoarea persoanelor fizice pe piața moldovenească – echivalentul a 1,2 miliarde de dolari SUA, în creștere cu 11,2% față de anul precedent. Ca urmare, pe parcursul anului 2017, leul moldovenesc s-a întărit cu 14,4% față de dolarul SUA și cu 2,3% față de euro. Aprecierea leului moldovenesc față de dolarul SUA este, în parte, o consecință a slăbirii monedei americane față de euro, care a trecut de la 1,0454 pentru 1 euro la începutul anului la 1,1935 în decembrie 2017. Pentru a preveni volatilitatea și aprecierea excesivă a leului moldovenesc, BNM a intervenit pe piața valutară procurând în 2017 echivalentul a 434 milioane dolari SUA. Ca rezultat al intervențiilor BNM, activele oficiale de rezervă au atins nivelul record de circa 2,8 miliarde dolari SUA la sfârșitul anului 2017, care acoperă confortabil echivalentul a 5,5 luni de importuri de mărfuri și servicii.

Concomitent cu măsurile de stabilizare a condițiilor monetare, BNM a întreprins acțiuni energice pentru a consolida sectorul bancar. Astfel, au fost intensificate controale tematice referitoare la transparența și calitatea acționarilor, au fost efectuate verificări ale tranzacțiilor cu părțile afiliate, precum și evaluări ale calității activelor. La 7 din cele 11 bănci licențiate au fost deja efectuate controale complexe pe teren. Controalele desfășurate au eliminat principalele incertitudini în sectorul bancar, iar aplicarea măsurilor de remediere, inclusiv cele de preservare a capitalului, a sporit semnificativ reziliența sectorului. Capitalizarea și lichiditatea sectorului bancar în perioada de raportare au crescut la 31% și 55% respectiv. Implementarea măsurilor de supraveghere prudențială a contribuit la restabilirea stabilității, transparenței și credibilității sectorului bancar în interiorul și exteriorul țării.

Pentru prima dată în ultimii zece ani, un investitor străin de calitate a intrat pe piața bancară moldovenească. În noiembrie 2016, Banca Transilvania (a doua bancă comercială din România după active), împreună cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), a anunțat intenția de a procura 39,2% de acțiuni în BC „VICTORIABANK” S.A. Tranzacția a avut loc în ianuarie 2018, creând astfel condițiile anulării supravegherii intensive în una din cele trei bănci

sistemice, care activează în regim de supraveghere specială din anul 2015. Împreună cu experți internaționali, BNM a elaborat o strategie de vânzare a acțiunilor blocate în celelalte două bănci pentru a asigura stabilitatea și buna lor guvernare. Strategia de atragere a investitorilor străini a fost susținută de Parlamentul Republicii Moldova prin modificarea Legii privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2018. Modificările legislative prevăd posibilitatea implicării statului, în condiții prescrise, în procurarea și vânzarea acțiunilor băncilor sistemice către investitori de calitate. La data redactării raportului, un consorțiu internațional a depus o cerere oficială la BNM referitor la procurarea unui pachet de 41,09% acțiuni în BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A.

Tot la 1 ianuarie 2018 a intrat în vigoare noua Lege privind activitatea băncilor, adoptată la 6 octombrie 2017. Este o lege majoră pentru sistemul bancar moldovenesc, care armonizează legislația națională cu Directivele UE și introduce cele mai bune practici internaționale în domeniul supravegherii prudențiale, cunoscute sub denumirea generică „Basel III”. Legea a fost elaborată în 2015-2017 împreună cu experții băncilor centrale din România și Olanda în cadrul programului european de Twinning. Pentru a permite o adaptare graduală a băncilor licențiate la noile reguli, legea prevede o perioadă de tranziție de 2 ani. În acest răstimp, BNM va emite circa 30 de acte de reglementare pentru a modifica cadrul normativ în conformitate cu noua lege bancară. Studiul de impact efectuat de BNM în baza situațiilor financiare la data de 30 iunie 2017 confirmă că toate băncile respectă noile cerințe prudențiale. Pentru a preveni o eventuală erodare a fondurilor proprii înainte de implementarea noilor reguli, BNM a emis unor bănci recomandarea de a nu distribui profitul pentru anul 2017.

Profitul agregat al sectorului bancar pentru anul 2017 s-a situat la nivelul de circa 1,5 miliarde lei moldovenești, superior cu 8,6% față de 2016. Soldul creditelor bancare exprimat în lei a continuat să se reducă, dar la un ritm mai lent, atingând suma de 33,5 miliarde lei în decembrie 2017, cu 3,7% mai puțin față de aceeași perioadă în 2016. Acest recul aparent este explicat în parte de efectul diferenței de curs, circa 40% din volumul de credite fiind denuminate în valute străine care s-au depreciat față de leul moldovenesc. În același timp, volumul anual al creditelor noi acordate a crescut cu 8,9% față de anul 2016, constituind 24,5 miliarde lei. Creșterea creditelor noi acordate în moneda națională a atins circa 20% în ritm anual. Dinamica pozitivă a creditării a fost stimulată de reducerea ratelor medii ale dobânzilor și cererea sporită din partea persoanelor fizice. Evoluția activității de creditare va depinde în continuare de revigorarea cererii din partea sectorului corporativ. Soldul creditelor neperformante a constituit 18,4%. La recomandarea BNM, băncile licențiate au creat rezerve suplimentare, asigurând un grad de acoperire a creditelor neperformante de 80% în decembrie 2017. Băncile au continuat să atragă depozite, soldul cărora a atins 59,9 miliarde lei la sfârșitul anului 2017, cu 9% în creștere față de aceeași perioadă în 2016. Cel mai rapid au progresat depozitele persoanelor juridice cu peste 18% într-un an. Structura pe valute a depunerilor indică o creștere continuă a încrederii populației și a agenților economici în moneda națională: 57,2% a depozitelor în lei moldovenești în decembrie 2017 față de 53,5% în decembrie 2016 și 42,4% în septembrie 2015, în toiul crizei financiare.

Încrederea sporită a populației în leul moldovenesc și stabilitatea cursului de schimb au permis BNM să lanseze în iunie 2017 proiectul de introducere a monedelor metalice de 1 leu și 2 lei. După o analiză aprofundată a circulației numerarului în Republica Moldova și a practicilor internaționale, proiectul a fost extins la însemnele monetare de 5 lei și 10 lei. În cadrul proiectului, BNM a organizat consultări publice cu utilizatorii, agenții economici, autoritățile locale și centrale. Noile monede metalice au fost puse în circulație pe 28 februarie 2018. Introducerea monedelor metalice va permite BNM să genereze economii aferente costurilor de producere estimate la aproximativ 300 milioane lei pe o perioadă de 20 de ani.

Fără prejudicierea obiectivului său fundamental și atribuțiilor de bază, BNM urmărește scopul de optimizare a cheltuielilor. Majorarea normei rezervelor minime obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești, de la 35% până la 40%, a avut drept obiectiv corolar diminuarea cheltuielilor de politică monetară. Totodată, creșterea semnificativă a soldului certificatelor emise de BNM a avut un efect invers. În descreștere au fost veniturile realizate din operațiunile în valută ca urmare a aprecierii leului moldovenesc. În consecință, BNM a înregistrat în 2017 o pierdere de 95,31 milioane lei, în reducere cu 64% față de pierderile din 2016. La finele anului 2017, capitalul statutar al BNM în valoare de 2,35 miliarde lei a reprezentat circa 5,1% din totalul obligațiunilor monetare.

Anul 2017 este primul an complet de funcționare a Consiliului de supraveghere al BNM compus din 7 membri, dintre care 4 independenți care nu au funcții executive în cadrul BNM. Consiliul de supraveghere a avut o activitate intensă, cu 10 ședințe convocate pe parcursul anului. Trei membri independenți ai Consiliului de supraveghere constituie Comitetul de

audit, care monitorizează procesul de raportare financiară, eficiența sistemului de control intern, activitatea Departamentului de audit intern și a altor funcții care asigură o supraveghere eficientă a BNM. Pe parcursul anului 2017, au avut loc 77 ședințe ale Comitetului executiv la care au fost examinate și aprobate 369 hotărâri.

Cu scopul îmbunătățirii guvernantei decizionale, eficientizării proceselor și eliminării potențialelor conflicte de interes, BNM a reorganizat în 2017 un șir de departamente conform celor mai bune practici internaționale. În paralel, a fost redus numărul de posturi manageriale, cu 4% față de anul 2016, și lansată o strategie de reducere a numărului de posturi în domeniile de suport față de funcțiile de bază. Cu asistența unei companii străine de consultanță, lider pe piața mondială în domeniu, a fost lansată reforma sistemului de gestiune a resurselor umane. Scopul reformei și reorganizării interne este de a consolida capacitățile instituționale și umane ale BNM pentru a furniza un serviciu public pro-activ și de înaltă calitate.

Noi suntem determinați să continuăm consolidarea și transparentizarea sectorului bancar, dar și să promovăm reforme în alte domenii, precum politica monetară, stabilitatea financiară, sistemele de plăți, îmbunătățirea calității monedei naționale și altele. Aceste obiective au fost incluse în Planul strategic al BNM pentru 2018-2020. Noua strategie își propune să consolideze rezultatele obținute în 2017 și să îmbunătățească situațiile care cer remediere. Un obiectiv-cheie al strategiei este intensificarea comunicării externe și educației financiare prin intermediul mass-media, publicațiilor pe pagina web și prezenței în rețelele de socializare.

Mai sunt multe de făcut, însă anul 2017 cu certitudine a însemnat un salt calitativ important în consolidarea sectorului bancar, care devine mult mai sigur și credibil pentru cetățeni.

Sergiu Cioclea

See also

Tags

[Politică monetară](#) ^[2]

[Sistemul de plăți](#) ^[3]

[Piața valutară](#) ^[4]

[Piața monetară](#) ^[5]

[supraveghere](#) ^[6]

[strategia](#) ^[7]

Source URL:

<http://bnm.md/en/node/57120>

Related links:

[1] http://bnm.md/files/RA_2017_RO_ISBN.pdf [2] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Politică monetară](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Politică%20monetară) [3] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Sistemul de plăți](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Sistemul%20de%20plăți) [4] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piața valutară](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piața%20valutară) [5] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piața monetară](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piața%20monetară) [6] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=supraveghere](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=supraveghere) [7] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=strategia](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=strategia)